

Lietuvos Respublikos Prezidentui J.E. Gitanui Nausėdai
Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkei Viktorijai Čmilytei-Nielsen
Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
Lietuvos Respublikos Seimo nariams

Kopija:
Europos Komisijos atstovybei Lietuvoje

2020 m. lapkričio 18 d.
Vilnius

DĖL SOCIALINĖS APSAUGOS PRIEMONIŲ ATSIKADINIMO EKONOMIKOS GAIVINIMO IR ATSPARUMO DIDINIMO PRIEMONIŲ NACIONALINIAME PLANE IR PILIETINĖS VISUOMENĖS ĮTRAUKIMO

Šiuo metu rengiamas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonių (toliau – EGADP) planas – skirtas padėti spręsti svarbiausius iššūkius Lietuvai.

Rengiant šalių narių nacionalinius planus, Europos Komisija (EK) iškelė tris pagrindinius tikslus, kuriuos visos valstybės narės turi užtikrinti siekiant, kad siūlomos investicijos ir reformos būtų patvirtintos EK konsultacijų metu, prieš skiriant numatomas lėšas:

- paspartinti atsigavimą ir padaryti valstybių narių ekonomiką atsparesnę ir geriau pasirengti ateičiai, veiksmingai sprendžiant kiekvienos šalies nurodytus iššūkius;
- sutelkti dėmesį į reformas ir investicijas, skatinančias ekologišką ir skaitmeninį perėjimą (37 proc. viso atsigavimo fondo lėšų būtų skirta žaliajam kursui ir 20 proc. skaitmeninei transformacijai);
- **sumažinti ekonominius ir socialinius skirtumus ES**, prisidedant prie darbo vietų kūrimo ir **investuojant į socialinę sritį** (Lietuva išsiskiria Europos kontekste kaip valstybė, kurioje skurdas, pajamų nelygybė ir regioniniai netolygumai yra vieni didžiausių).

Primygtinai raginame atsižvelgti į Europos Komisijos rekomendacijas ir aukštus skurdo rizikos rodiklius šalyje bei **numatyti aiškias priemones EGADP socialinės apsaugos reformoms vykdyti**, nes šiuo metu rengiamame plane finansavimas socialinės apsaugos reformoms nėra numatyta.

EGADP turi būti glaudžiai surištos su ES Tarybos rekomendacijomis Lietuvai, identifikuotomis Europos semestre. Pastarųjų metų rekomendacijos Lietuvai yra labai orientuotos į socialinę sritį: 2019 m. rekomendacija: "Mažinti pajamų nelygybę, skurdą ir socialinę atskirtį, be kita ko pagerinant mokesčių ir socialinių išmokų sistemos struktūrą."; 2020 m.: "Švelninti krizės poveikį užimtumui. Didinti aktyvios darbo rinkos politikos priemonių finansavimą bei aprėptį ir skatinti gerinti įgūdžius. Užtikrinti minimalios socialinės apsaugos sistemos aprėptį bei adekvatumą ir

padidinti mokesčių ir socialinių išmokų sistemos veiksmingumą apsaugant nuo skurdo."; 2021 m. metinėje tvaraus augimo strategijoje kaip vienas iš svarbiausių numatomas teisingumo principas, kuris apima sveikatos ir socialinės apsaugos sistemų atsparumą, pabrėžiama pagalbos pažeidžiamoms grupėms svarba. Europos socialinių teisių ramstis minimas kaip kompasas dėliojant prioritetus.

Dėl COVID-19 pandemijos skaudžiausiai nukentėjo ir patyrė neproporcingą karantino žalą labiausiai pažeidžiamų grupių nariai – asmenys su negalia, vaikai, nepasiturinčios šeimos, vieniši tėvai, kt. – dėl darbo netekimo, skurdo rizikos, švietimo/ugdymo paslaugų neprieinamumo, ir bendrai kasdienių paslaugų bei pagalbos neužtikrinimo.

Itin svarbu, kad EGADP atlieptų labiausiai pandemijos pažeistų visuomenės grupių poreikius. Todėl **rengiant EGADP planą itin svarbus pilietinės visuomenės organizacijų, atstovaujančių pažeidžiamas grupes, vartotojus, jaunimą, kt. įtraukimas, ką rekomenduoja ir Europos Komisija pateiktose gairėse.** Konstruktyvus ir efektyvus konsultavimasis ir pilietinės visuomenės organizacijų įtraukimas užtikrintų, kad Plano finansavimo prioritetai atlieptų tikslinių grupių poreikius.

Pilietinės visuomenės organizacijos yra pasirengusios bendradarbiauti ir teikti konstruktyvius siūlymus.

Raštą pasirašo:

Nacionalinė NVO koalicija, vienijanti 13 nacionalinių skėtinių organizacijų*
Lietuvos negalios organizacijų forumas, vienijantis 14 nacionalinių negalios organizacijų
Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas, vienijantis 51 organizaciją
Nacionalinis švietimo NVO tinklas, vienijantis 12 organizacijų
Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras
NVO vaikams konfederacija, vienijanti 81 organizaciją
Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas, vienijantis 12 organizacijų

** Nacionalinė NVO koalicija vienija: Lietuvos jaunimo organizacijų taryba; Lietuvos negalios organizacijų forumas; Aplinkosaugos koalicija; Lietuvos moterų lobistinė organizacija; Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas; Nacionalinė vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platforma; NVO vaikams konfederacija; Žmogaus teisių organizacijų koalicija; Lietuvos pacientų organizacijų atstovų taryba; Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas; Švietimo NVO tinklas; Lietuvos vietos bendruomenių organizacijų sąjunga; Lietuvos meno kūrėjų asociacija; Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras.*



Gaja Šavelė

Nacionalinė NVO koalicija